

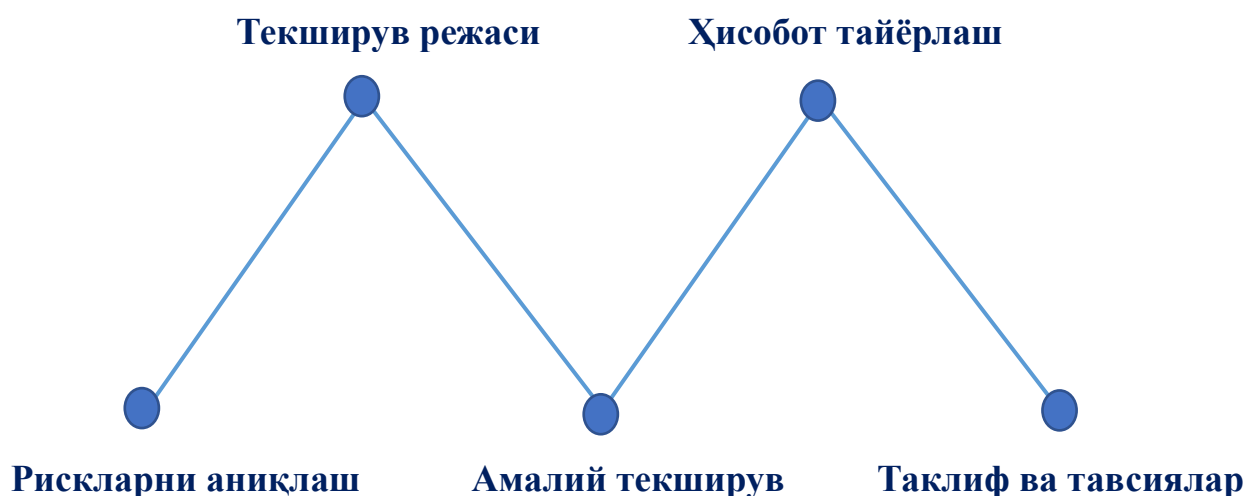
ТИЖОРАТ БАНКЛАРИДА ИЧКИ АУДИТНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

**Турдибоева Мохигуль
Музаффар кизи**

*Ўзбекистон Республикаси Банк-молия
академияси магистранти*

Тижорат банкларида ички аудит тизими молиявий барқарорлик ва самарадорликни таъминлашнинг асосий воситаси ҳисобланади. Унинг мақсади банк операцияларини назорат қилиш, хавф-хатарларни аниқлаш ва уларни бартараф этишдир.

Ўзбекистон банк тизимида ички аудит тизими сўнгги йилларда босқичма-босқич такомиллашиб бормоқда ва халқаро стандартларга мослаштирилмоқда. Бу жараён банклар фаолиятида шаффофликни таъминлаш ва жамоатчилик ишончини оширишга хизмат қилади.

1-расм. Ички аудит жараёни босқичлари

Бу расм ички аудит жараёнининг босқичма-босқич амалга ошишини кўрсатади:

Рискларни аниқлаш – аудит жараёнининг бошланғич босқичи, хавф-хатарларни илк баҳолаш.

Текширув режаси – белгиланган хавфларга мос равишда текширувлар режалаштирилади.

Амалий текширув – жорий назорат жараёнида аудитчи фактлар ва далилларни йиғади.

Ҳисобот тайёрлаш – топилган муаммолар ва камчиликлар расмийлаштирилади.

Таклиф ва тавсиялар – барқарорликка эришиш учун ислохотлар киритилади.

Бу схема шуни англатадики, ички аудит – узлуксиз жараён бўлиб, ҳар бир босқич кейинги босқичга асос бўлади.

2015–2023 йилларда Ўзбекистон тижорат банкларида ички аудит бўлимлари мавжудлиги 65%дан 88%гача ўсган. Бу кўрсаткич ички назорат тизимининг ривожланаётганидан далолат беради. Амалий натижалар шундан далолат берадики, мамлакат банк тизимида ички аудитнинг аҳамияти кучайиб бормоқда, шу билан бирга халқаро стандартларга мослашиш жараёни ҳам жадаллашмоқда.

Ҳозирги замон банк амалиётида ички аудит қуйидаги йўналишларда фаолият юритади:

- Риск-менежмент
- Молиявий ҳисоботларни текшириш
- Корпоратив бошқарувни баҳолаш
- Ахборот хавфсизлигини таъминлаш

Бу тақсимотдан кўриниб турибдики, энг катта эътибор хавфларни бошқаришга қаратилган. Шу билан бирга, молиявий ҳисоботлар ва корпоратив бошқарув ҳам муҳим ўрин эгаллайди. Ахборот хавфсизлиги эса янги технологиялар ривожини билан янада аҳамиятли йўналишга айланмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, Ўзбекистон банк тизимида ички аудит тизими босқичма-босқич такомиллашмоқда. Унинг самарали ташкил қилиниши банкларнинг барқарор фаолияти, корпоратив бошқарув сифатини ошириш ва халқаро молия бозорида ишончли мустаҳкамлаш учун асосий омил ҳисобланади. Ички аудитнинг барқарор тизим сифатида шаклланиши, унинг асосий йўналишлари ва ривожланиш тенденциялари келгусида мамлакат банк тизимининг самарадорлигини оширишга хизмат қилади.